

„ stelt, zulks de Predikant *Peter Gabriel* in 't midden van deze ge-
 „ wapende heir wagens, als in een voor hem afgesneden en wel be-
 „ zet rotscherm veilig quam te staan, met een groote menigte
 „ van toehoorders nevens hem, van alle kanten door geharnaste
 „ Delvennaaren omcingt en beschut. In dezer voegen wierd gezon-
 „ gen en gepredikt, en dat genoegzaam ten aanhooren van den Pre-
 „ sident voorz, die de Predikanten onlangs met zwaare dreigemen-
 „ ten had zoeken te vertragen, en nu, in zyn huis zynde, dit werk,
 „ voor zyne deur en met zyne eige oogen, zomwylen door een
 „ glas-venster (men oordeele, hoe hy gehumeurt was) aanschouw-
 „ de. Hy was in een groot aanzien by Vrouwe *Maria*, Gouver-
 „ nante der Nederlanden, na welker wenken en welbehagen hy de
 „ meeste zaaken hier te Lande, zoó veel in hem was, tragte te zwaaien.
 „ Zyne volliandige aanklevittige aan het Spaansche Hof, deed hem in
 „ het troubel-jaar 1572 met de meeste Raden den vlugt na Utrecht ne-
 „ men, daar hy, volgens het verhaal van Goudhoeven, tot na de Pa-
 „ cificatie van Gent Ao. 1576 bleef. Hierom wierd hy niet alleen van
 „ den dienst verlaten, maar zyne Excellentie, Prins *Willem* de eerste,
 „ besloot om zyn en eenige andere huizen der gevlugten te doen om-
 „ verhalen en afbreken, en had ten dien einde in den jaare 1573 reeds
 „ commissie verleent op Mr. *Dirk van Bronkhorst*, Raad ordinaris in
 „ den Hove.

Stond
zeer
wel te
Hoor by
Vrouwe
Maria.
Vlugte
in 1572
na Ut-
recht.
Com-
missie
op Mr.
*Dirk van
Bronk-
horst*, om
deszelis
huis
omver
te halen.

Om dit voor te komen besloten de Regeerders en Suppoosten van
den Hove en Burgers van den Hage aan den Hove Provinciaal de
volgende Remonstrantie over te geven, met ernstige bede, dat de
Heeren Raden door hunne tusschen-sprake by zyne Excellentie wil-
den te wege te brengen, dat de reets gegeven Commissie niet ter
uitvoeringe mogte werden gestelt, in aanmerkinge, dat door 't af-
breken der zelve huizen, niet alleen den Hage zeer ontciert, maar
ook den goede en welmeenende ingezetenen, en wel inzonderheid
de Godshuizen merkelyke schade en nadeel toegebragt zoude wer-
den.

Remon-
strantie
by de
Magi-
straat en
Sup-
poosten
van den
Hove
daar te-
genover
gegeven.

MIDDELEN en REMONSTRANTIE, daar
by de *Suppoosten van den Hove* en de *Burgemeesteren*,
Schepenen en *Gerechte*, midsgaders de gemeene bur-
geren en ingezetenen van den *Hage* vertoonen willen,
dat de commissie geëxpédieert by zyne Excellentie op
mynen Heere en Mr. *Dirk van Bronkhorst*, Raad
ordinaris van den zelve Hove, beroerende de demo-
litie van de huizen in de Commissie gementioneert,
niet en behoore geëffectueert te worden.

AAN DEN HOVE VAN HOLLAND.

„ Eerst, dat den Hage es een open plaetze, daer een ygelyk vry
 „ uyt en ingank mag hebben, soe wel by nagte als by dage, welke
 „ plaat-

„ plaatze by de Con. Majt. gehouden en gefchreven word te wesen fyn
 „ Paleys en Huys, en es fulcx altyt gehouden en gereputeert geweest
 „ *pro loco insigni*, daer altyd fulcx 't Hof Provinciaal van Hollant ge-
 „ houden es geweest.

„ Ende hoewel 't welk ook in voorleeden jaeren geweest es de
 „ residentie en woonplaetse van de Graaven van Hollant, daer ook
 „ eenige Graaven haere sepulturen hebben, dat men sonder merke-
 „ lyke seer nootfaekelyke oorfaeke deselve plaetse nyet en behoort
 „ te deformeeren, ofte in 't geheel ofte ten deele te ruyneren.

„ Sonderlinge hier toe reguardt genomen, dat by eenige demoli-
 „ tie of ruine nog de gemeene zaeken, nog syne Excellentie, ofte
 „ ook eenige omleggende steden in eeniger manieren geprouffiteert
 „ ofte gevordert souden mogen zyn, als gelegen synde een myle van
 „ de naeste steden daer by of ontrent gelegen.

„ Soe hebben nogtans de voorfz Remonstranten verstaen, dat by
 „ zyne Excellentie Commissie verleent soude zyn, daer by de voorfz
 „ Mr. *Dirk van Bronchorst* soude willen procederen, tot ruine en
 „ ruyneringe van zekere van de grootste en principaalste huysen ee-
 „ nige absenten toebehoorende.

„ 't Welk, indien alfulcks geffectueert en volbragt soude werden,
 „ geschapen ware veele en diversche inconvenienten daer vuyt te
 „ reysen.

„ Eerst en principalyk, dat vyanden van syne Excellentie de
 „ voorfz. plaetse en vleckte van den Hage souden mogen invaderen,
 „ het zy by nagte ofte by dage, en deur instigatie van de perso-
 „ nen, by de voorfz. demolitie beschadigt zynde, den brandt daer-
 „ in sieken en dezelve geheel destrueeren.

„ Ten tweeden, dat in desen sonderlinge te letten staat, dat by
 „ deselve particuliere demolitie nyet verstaen nogte bevonden mag
 „ werden yemant geprouffiteert, nogte ooc den voorfz. absenten
 „ personen onderlinge geincommodeert ofte beschadigt te zyn, al-
 „ soo syluyden in toekomende tyden van haere schaden grootelyken
 „ gerecompenseert souden mogen werden.

„ Ten derden, dat indien de voorfz. huysen ter demolitie gedef-
 „ tineert mogen blyven staen, dat deselve fullen mogen dienen tot
 „ logys van 't Guarnisoen van synder Excellentie, ofte ook gegeven
 „ worden tot recompense van den geenen die in dienst van synder
 „ Excellentie door den oorloge van haerluyder huys by den brandt
 „ ofte anderzints beschadigt fyn ofte geemployeert werden tot ha-
 „ bitatie van arme desolate menschen.

„ Tot desen staet mede te attenderen en considereren, dat die
 „ Suppooften van den Hove en de principaalste burgeren van den
 „ Hage ter oorfaeke van haer huysen aldaer staende hebben moeten
 „ opbrengen al fulke contributien en ommeslagen, als sy op gestelt
 „ fyn geweest, en ook 't geheele jaer alhier de soldaeten in grooten
 „ getale hebben moeten onderhouden en logeren.

„ Dat ook mede door de particuliere demolitie de naest bystaende
 „ huysen van de goetwilligen en presenten daer door grootelycx ont-
 „ vryt, veragtert, gedeformeert en ook eensdeels mede geruyneert
 „ souden worden.

„ Dat

„ Dat mede indien de voorz. vleckē van den Hage vuyt oorfaeke
 „ en wederwraeke als vooren in 't geheel verbrant of gedestruceert
 „ worden, dat in zulken gevalle nyet alleen veel schamele arme
 „ menschen, als Gasthuysen; Weeshuysen, oude Mannen en Vrou-
 „ wen huysen, met vericheyde aelmoesen gedoteert, maer ook de
 „ andere schamele gemeente, wefende in grooten getale, te niete
 „ gebragt zouden worden.

„ Alle welke redenen, middelen ende motyven de Remonstran-
 „ ten verhoopen, dat syne Excellentie moveren sullen, omme voor
 „ soo veele die demolitie van de voorz. huysen aengaet, de voorz.
 „ Commissie te revoceren, ofte ten minsten voor als nog te houden
 „ in suspens, omme voorder daar up te delibereren na behooren.

„ Verfoekende daeromme dat U Mogende Heeren believen wil-
 „ len tot gemeen welvaart van de Remonstranten dese Remonstrantie
 „ syne Excellentie voor te houden en yemant vuytten Raide te com-
 „ mitteren, ten eynde de voorz. demolitie belet ofte afgedaen mag
 „ werden, ofte ten minsten gefurcheert tot dat syne Excellentie hier
 „ van ten vollen geïnformeert ende onderrecht sal wesen.

Hier op dede zyne Prinselyke Hoogheid het volgende antwoord
 aan de Heeren Raden van den Hove van Holland afvaerdigen.

DIE PRINCE VAN ORANGIE &c.

„ *Edele, Wyse, Hooggeleerde, Lieve, Bysundere.*

„ **B**Y U-L. brieven op voorgyfteren aen ons geschreven, mitsgaders
 „ de Remonstrantie van de Edelen en Suppoosten van den Hove en
 „ Magistraat van den Hage daer by gevoegt, hebben wy gesien de swa-
 „ righeden by U-L. gmoveert aengaende de afbrekinge van eenige
 „ huysen staande in den Hage voorz, en namentlyk die huysen van de
 „ Heeren van Oisterwyk en den President, waer toe wy Commissie en
 „ bevel gegeven hebben Mr. *Diedericken van Bronckborst*, U-L. mede-
 „ broedere, welken aangemerkt en de redenen van deselve uwe
 „ Missive mette Remonstrantie voorz gepondereert hebbende, en
 „ wy begerende altyt naer onsen vuyterste vermogen 't welvaeren
 „ des Vaderlants te vorderen, en alle inconvenienten, soe veele
 „ mogelyk wordt te verhoeden, syn te vreden, dat noch ter tyt de
 „ afbrekinge van de huysen voornt. cesserē, en in furcheantie ge-
 „ houden werde ter tyd en wylē dat nader op de saeke gelet zyn-
 „ de, anders daerinne by ons geordonneert sal worden. Ende sal
 „ dese te dien eynde den voorz. *Bronckborst* dienen omme syne Com-
 „ missie aengaende de voorz. afbrekinge in furcheantie te houden.

Edele, Wyse, Hooggeleerde, Lieve, Bysundere,

„ Onse Heere Godt sy met U. Geschreven tot Dordrecht op ten
 „ 30. dag Julii anno 1573.

Onder stondt, U-Lieder goede Vrundt,

GUILLAUME DE NASSAU.

Lager stond,

N. BRUNYCK.

Onder-